

Del II - Vedlegg 2.1

Rammeavtalens spesielle bestemmelser

1 OM OPPDRAGSGIVER

1.1 Generelt

Oppdragsgiver er Staten ved Forsvarsdepartementet ved Forsvarsbygg.

Forsvarsbygg er et statlig forvaltingsorgan underlagt Forsvarsdepartementet som utvikler, bygger, drifter og avhender eiendom for forsvarssektoren. I tillegg tilbyr Forsvarsbygg ekspertkompetanse til andre deler av offentlig sektor innenfor sikring av bygg, kulturminnevern og avhending.

Eiendomsporteføljen som forvaltes inneholder mange av de mest særegne og krevende bygg i landet; fra de 15 festningene som er tilgjengelige for allmennheten, til militærleirer, skyte- og øvingsfelt og flystasjoner for Forsvaret.

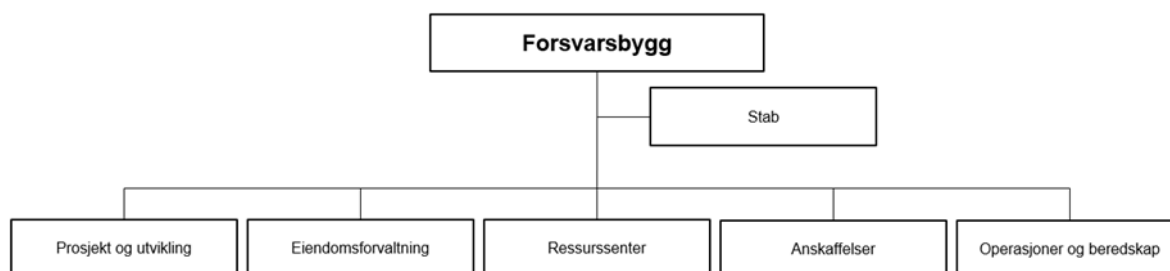
Forsvarsbyggs desidert største kunde er Forsvaret, men vi har også andre offentlige og sivile leietakere i våre bygg.

Vi har hovedkontor i Oslo med lokasjoner over hele landet, deriblant Hamar, Harstad, Bergen, Stavanger og Trondheim.

For mer informasjon om oppdragsgiver, se vår internettside www.forsvarsbygg.no.

1.2 Organisasjon

Forsvarsbygg består av fem avdelinger i tillegg til direktør med tilhørende stab.

2 RAMMEAVTALENS OMFANG

2.1 Rammeavtalens formål og innhold

Rammeavtalen skal dekke oppdragsgivers behov for maskinentreprenørtjenester og annet arbeid som naturlig faller inn under dette for prosjektet CAOC i Bodø kommune. Se begrensninger slik beskrevet i del III – faglig oppdragsbeskrivelse.

Rammeavtalen omfatter entreprenørtjenester innenfor bygg og anlegg slik som nevnt i hovedkapitlene fra NS 3420. Begrensninger settes av de opplistende fagarbeidere og maskiner i prisskjema som et utgangspunkt. Det vil i tillegg være noen spesialarbeider som fremgår av oppdragsbeskrivelsen del III – vedlegg 7 – faglig oppdragsbeskrivelse der det i enkelte tilfeller kan bli behov for maskiner/utstyr som ikke fremkommer i prisskjema, entreprenør skal da kunne stille med slikt utstyr. Ingen av

fagarbeidertypene som er nevnt i prisskjema eller i den faglige oppdragsbeskrivelsen er underentreprenører i påslagsberettiget forstand.

2.2 Rammeavtalens geografiske virkeområde

Denne rammeavtalen er kunngjort for oppdrag som utføres for prosjektet CAOC i Bodø kommune.

2.3 Rammeavtaletype

Parallell rammeavtale med følgende avropsmekanismer: Direkteavrop til entreprenører etter rangering (fossefall)

2.4 Rammeavtalens verdi

Rammeavtalens kunngjorte og maksimale verdi er 400 000 000 ekskl. mva. Dette er et øvre tak jf. Domstolens avgjørelse i C-216/17. Kunngjort verdi er et estimat. Oppdragsgiver forplikter seg derfor ikke til å ta ut estimert volum.

Avtalens volum er basert på tidligere års erfaringstall for mindre og lignende prosjekter og antagelser om mulige oppdrag av anleggsrelatert art som kan komme i avtaleperioden. Det vil av flere årsaker være usikkerhet knyttet til framtidig volum i denne rammeavtalen, blant annet fordi budsjett og aktivitet kan bli endret, og politiske forutsetninger for gjennomføring kan bli omprioritert.

For øvrige anleggstjenester som denne rammeavtalen vil kunne bli benyttet til, slik som klargjøring av flater og infrastruktur til byggeprosjekter eller andre grunnarbeider, vil omfanget være usikkert da dette vil avhenge av at konkrete oppdrag blir gitt og hvilken kontraktsform som benyttes for den enkelte delkontrakten.

Det foreligger derfor samlet sett betydelig usikkerhet knyttet til det faktiske uttaket under rammeavtalen, blant annet som følge av prosjektets omfang, organisering, innhold og kompleksitet. Den oppgitte maksimalverdien angir utelukkende en øvre ramme for kontrakten. Prosjektets videre utvikling kan medføre at det faktiske omfanget av arbeidene blir vesentlig lavere enn det som på nåværende tidspunkt er estimert ut fra erfaringstall.

2.5 Forbehold

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til ikke å anvende denne rammeavtalen. Imidlertid har oppdragsgiver en klar målsetting om at kjøp av enkeltstående tjenester skal skje via denne rammeavtalen der det vurderes hensiktsmessig av Forsvarsbygg.

2.5.1 Ressurs mangel

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til ikke å anvende denne rammeavtalen, men i stedet å konkurranseutsette oppdrag dersom oppdragsgiver finner dette formålstjenlig i de tilfeller der entreprenør ikke har tilgjengelig kapasitet. Det gjøres oppmerksom på at oppdragsgiver forbeholder seg retten til å vurdere og fastsette at entreprenør ikke har kapasitet til å levere, selv om entreprenøren selv oppgir at de har kapasitet. I slike tilfeller skal det fra oppdragsgivers side fremvises dokumentasjon som underbygger kapasitetstvisten.

2.5.2 Sammensatte oppdrag

Ved sammensatte oppdrag hvor deler av oppdraget ikke er dekket av rammeavtalen, kan oppdragsgiver anskaffe dette som en del av annen anskaffelse. For støttefagene som er nevnt i prisskjema har Forsvarsbygg egne rammeavtaler for disse fagene og vil som hovedregel benytte disse. Det vil derfor kun være aktuelt å benytte nevnte støttetjenester i denne avtalen i forbindelse med avrop på maskinrelaterte arbeider.

2.5.3 Større prosjekter

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til ikke å anvende denne rammeavtalen, men i stedet å konkurranseutsette større anskaffelser. Eksempler på dette er investeringsprosjekter/nybygg i avdeling Prosjekt og Utvikling (POU) sin regi som prosjektet CAOC ligger under.

2.5.4 Forsvarsbyggs driftsorganisasjon

Forsvarsbygg har en egen driftsorganisasjon som sørger for daglig drift og vedlikehold i leirene. Rammeavtalen omfatter ikke de oppgaver som utføres av Forsvarsbyggs driftsorganisasjon. Arten og omfanget av de oppgaver som utføres av Forsvarsbyggs driftsorganisasjon kan variere både over tid og fra område til område. Forsvarsbygg definerer selv hvilke oppgaver som skal utføres i egen regi.

3 BRUKERE AV RAMMEAVTALEN

Brukere vil i all hovedsak være ansatte i Forsvarsbygg, avdeling prosjekt og utvikling (POU).

Forsvarsbyggs avdeling Prosjekt og utvikling (PoU) har ansvaret for planlegging og gjennomføring av investerings-, avhendings- og miljøsaneringsprosjekter.

Andre avdelinger i Forsvarsbygg kan foreta avrop under avtalen i forbindelse med prosjekter som ligger i grensesnittet mellom CAOC og andre prosjekter, forutsatt at avropets hovedformål, omfang eller gjennomføring i det vesentlige er knyttet til CAOC, der nevnte prosjekt kun skal levere en del av en større total leveranse.

Dersom rammeavtalen for maskintjenester for område Salten utløper på tid eller verdi uten at ny avtale er etablert, kan øvrige avdelinger i Forsvarsbygg benytte denne avtalen for prosjekter/arbeid i Bodø kommune frem til ny avtale er på plass. Dette må på forhånd avklares med avtaleeier.

4 RAMMEAVTALENS OPPSTART OG VARIGHET

4.1 Oppstartdato

Oppstartdato for avtalen vil være fra signeringsdato.

4.2 Varighet og forlengelse

Rammeavtalen har en varighet på 2 (to) år.

Oppdragsgiver kan forlenge avtalen i inntil 1 (ett) + 1 (ett) år, + 1 (ett) år, maksimalt 5 (fem) år fra faktisk oppstartdato.

Rammeavtalen kunngjøres med en varighet på til sammen fem år. Den utvidede avtaleperioden er begrunnet i de særlige sikkerhetsmessige kravene som gjelder for prosjektet og lokasjonen som er omfattet av avtalen. For entreprenører og personell som ikke allerede innehar nødvendig sikkerhetsklarering og eventuelt entreprenørklarering, må det påregnes en betydelig innledende saksbehandlings- og klareringsperiode hos Nasjonal sikkerhetsmyndighet. Dette innebærer at deler av den ordinære avtaleperioden trolig vil bli benyttet for å oppnå nødvendige klareringer.

Forsvarsbygg har et langsiktig behov for leveringssikkerhet, kontinuitet og stabil tilgang til kvalifisert og sikkerhetsklarert personell for dette prosjektet. En avtaleperiode på fem år anses derfor nødvendig og forholdsmessig for å sikre effektiv kontraktsgjennomføring med tilstrekkelig klarert personell i en reell 4-årsperiode. Valg av varighet er hjemlet i FOA § 26-1 (4).

5 AVROP

5.1 Avropsmekanismer

Avrop for denne rammeavtalen skal i hovedsak gjøres på følgende måter eller ved kombinasjon av avropsformene;

1. Etter prisestimat med tak/ramme med varslingsplikt ved overskridelser + 15%
2. Regningsarbeid etter medgått tid og materiell
3. Fastpristilbud

I et tilbud/overslag/estimat må det klart fremkomme hvordan entreprenør/entreprenør har kommet frem til tilbudspris. Enhetsprisene skal være i samsvar med rammeavtalen.

Med mindre annet avtales skal avropsform 1 benyttes. Ved denne avropsformen blir endringer som ikke er varslet **ikke** dekket utover + 15 % av oppgitt tilbud/overslag/estimat.

Dokumentert forklaring og beskrivelse av ekstra tid/materiell som har vært påkrevd utover prisestimatet må i tillegg alltid vedlegges faktura.

5.1.1 Krav til oppsett av tilbud og estimat

Alle prisestimer/tilbud skal baseres på rammeavtalens priser og prisnivå og spesifiseres slik at timer og materiell er adskilte poster og kan kontrolleres mot rammeavtalens priser for personell- enhets- og materialkostnader. Se for øvrig også pkt. 7 prisbestemmelser.

5.2 Vilkår for avrop

Avrop skal gjennomføres i henhold til de vilkår som fremgår av rammeavtalen, herunder de særskilte vilkår som er gjort gjeldende for avrop, se vedlegg 3.1, 3.2 og 3.3. Dersom rammeavtalen åpner for at avrop kan gjøres etter flere ulike sett av kontraktsvilkår skal oppdragsgiver ved avropet angi vilkårene som legges til grunn.

Kontraktsvilkår for «Del II - Vedlegg 3.1. - Avtaledokument NS 8405» skal gjelde dersom ikke annet er spesifisert for direkteavropet.

Dersom entreprenøren i forbindelse med et avrop fremmer tilbud til oppdragsgiver som medfører vilkår som er mindre gunstig for oppdragsgiver enn hva som følger av rammeavtalen, utgjør dette mislighold av rammeavtalen. Med mindre entreprenøren i sitt tilbud uttrykkelig har påpekt at vilkårene avviker fra rammeavtalen, kan vilkårene heller ikke påberopes av entreprenøren ved gjennomføring av avropet.

5.3 Direkteavrop

Direkteavrop på rammeavtale med en entreprenør, bekreftes gjennom signering av avropskontrakt.

Fordeling etter rangering (fossefall)

For parallelle rammeavtaler vil direkteavrop fordeles mellom entreprenører etter hvordan de ble rangert. Entreprenør som ble rangert som nr. 1 vil bli forespurt først. Dersom entreprenør ikke kan levere, vil entreprenør rangert som nr. 2 blir forespurt osv. Følgende rangering vil bli lagt til grunn:

- A** Entreprenør 1
- B** Entreprenør 2
- C** Entreprenør 3

5.4 Responstid

5.4.1 Responstid for oppstart

Entreprenør skal starte oppdrag innen rimelig tid, og skal ved behov kunne starte oppdrag innen 24 timer etter avropstidspunkt hvis oppdraget krever det. Det er sjeldent at oppstart behøves så tett opptil bestilling, men klimaendringer, som flom og ekstreme værforhold, kan føre til behov for rask respons.

Forut for et direkteavrop kan oppdragsgiver be om et kostnadsoverslag eller en fastpris, heretter omtalt som en prisforespørsel.

5.4.2 Responstid for besvarelse av henvendelser om avrop

Entreprenøren skal så snart det er mulig, og senest innen utløp av påfølgende virkedag, bekrefte mottak av prisforespørsel, og kapasitet til utførelse av oppdraget. Bekreftelsen skal inneholde svar på

når forespurt tilbakemelding er klar. Mangler entreprenør kapasitet eller ikke besvarer henvendelsen innen fristen vil oppdraget gå videre i fossefallet.

5.5 Omrokking av fossefall

Ved direkteavrop skal entreprenørene kontaktes i henhold til den avtalte prioriteringsrekkefølgen (A, B og C).

Dersom A-entreprenøren avslår eller ikke kan påta seg oppdrag ved tre (3) eller flere forespørsler innenfor en periode på tolv (12) måneder, mister entreprenøren sin prioriterte plassering og nedrangeres til tredje prioritet (C-entreprenør) i en periode på seks (6) måneder. I denne perioden skal direkteavrop rettes til B-entreprenøren som førstevalg.

Dersom B-entreprenøren i samme periode avslår eller ikke kan påta seg oppdrag ved tre (3) eller flere forespørsler, nedrangeres også denne entreprenøren til siste prioritet i en periode på seks (6) måneder. Direkteavrop skal da i den resterende delen av perioden primært rettes til C-entreprenøren, forutsatt at denne har kapasitet og kan påta seg oppdraget.

Et avslag omfatter både uttrykkelig avvisning av oppdrag og manglende tilbakemelding innen den svarfristen som er angitt i avropsforespørselen.

Ved utløpet av nedrangeringsperioden gjeninntre entreprenørene i den opprinnelige prioriteringsrekkefølgen, med mindre annet er avtalt eller forholdene tilsier at misligholdssanksjoner skal benyttes.

Dersom en entreprenør blir nedrangert etter denne bestemmelsen tre (3) ganger i løpet av kontraktsperioden, skal dette anses som et vesentlig mislighold av rammeavtalen. Oppdragsgiver har i slike tilfeller rett til å heve kontrakten helt eller delvis etter skriftlig varsel, dersom misligholdet ikke er rettet innen en rimelig frist fastsatt av oppdragsgiver.

Bestemmelsen er begrunnet i oppdragsgivers behov for forutsigbar tilgang til kapasitet og leveranser gjennom hele kontraktsperioden. Entreprenøren er ansvarlig for å opprettholde tilstrekkelig kapasitet til å kunne håndtere avrop som med rimelighet kan forventes under rammeavtalen.

6 FAKTURERING

Alle kostnader for transaksjonsavgift, tilknytning og bruk av systemet (EHF) skal innkalkuleres i tilbudspriser.

Faktura skal spesifiseres på varelinjenivå (ved avrop etter fastpris kan sum faktureres med henvisning til fastpristilbudet).

- Lokasjon og beskrivelse av utførte arbeider skal fremgå
 - Det skal henvises til korrekt postnummer fra prislisten for hver fakturalinje/varelinje
 - Pris og navn på materiell/fraksjoner/timer skal være av lik betegnelse som i prislisten
 - Timeliste skal vedlegges med spesifikasjon av type arbeid.
 - Type fag skal spesifisere (fagarbeider, lærling, innleie, prosjektleder ol.)
 - Eventuelle reisekostnader
- Beskrivelse av kjøpte materialer, påslagsprosent og netto inntakskost for materialene.
Kostnader til rigg og drifts skal spesifiseres, herunder kostnader tilknyttet lomp og andre lignende fasiliteter.

For materialer må netto inntakskost til entreprenøren dokumenteres med underbilag.

6.1 Dokumentasjon timer avropsform 1 og 2

Ved avropsform 1 og 2 skal timer dokumenteres ved timelister. Med mindre annet avtales, oversendes timelister med faktura. Av timelistene skal det fremgå:

- Hvem har utført arbeidet
- Stedet arbeidet er utført
- Hvilket arbeid som er utført
- Hvor mange timer som er brukt på arbeidet
- Hvilken type maskin ble brukt (samme angivelser som i prisskjema)
- Ankomst- og avreisetidspunkt

6.2 Dokumentasjon ved avropsform 3

Ved avrop etter fastpris skal entreprenør synliggjøre i tilbudet at priser er basert på rammeavtalens priser og prisnivå, på lik linje som ved krav til fakturering, slik at oppdragsgiver kan kontrollere dette.

6.3 Dokumentasjonskrav materiell og fraksjoner

Materialer utenfor prisliste faktureres med påslag på innkjøpspris. Volum og nettopris på materiell skal dokumenteres ved inngående faktura. Ved avropsform 1 og 2 skal dette leveres som underbilag ved fakturering.

6.4 Generelle faktureringsbestemmelser

Faktura og kreditnota skal sendes elektronisk til Forsvarsbyggs fakturamottak i samsvar med standarden Elektronisk handelsformat (EHF). Forsvarsbyggs elektroniske fakturaadresse er 975950662. For nærmere informasjon om fremgangsmåte, se <https://www.anskaffelser.no/verktoy/veiledere/elektronisk-handelsformat-ehf-veileder-systemleverandorer#katalog>

Entreprenøren skal sende separate fakturaer for:

- Kontraktssum (avdragsfaktura)
- Godkjente endrings- og tilleggsarbeid

Minimumskrav til innhold - Fakturainformasjon:

- Prosjektnavn
- Kontraktsnummer
- Entreprenør
- Fakturanummer
- Fakturaperiode
- Dato
- Delprosjekt

Minimumskrav til innhold - Fakturaforsiden:

- Opprinnelig budsjett/kontraktssum
- Godkjente endringsmeldinger
- Revidert kontraktssum
- Tidligere fakturert/akkumulert fakturaer
- Fakturert denne perioden
- Gjenstående sum

Forsvarsbyggs betalingsfrist er 30 dager etter mottak av faktura.

Hovedregelen er at det i fakturaens felt "Order reference" skal det merkes innkjøpsordrenummeret (9 siffer) som det aktuelle avropet det skal faktureres mot, Alternativt skal dette feltet merkes med bestillers (rekvirent i Forsvarsbygg) sitt ansattnummer.

- Faktura for endringsarbeider (for oppdrag for POU) skal det i beskrivelsesfeltet i tillegg henvise til endringsavtalennummer (E001, E002 osv.).

Ved manglende eller feil merking vil entreprenøren kunne få beskjed om at den umerkede/feilmerkede fakturaen ikke vil bli behandlet. Entreprenøren plikter da å kreditere den umerkede fakturaen og utstede en ny korrekt faktura med ny fakturadato og nytt forfall.

6.5 Fakturaplan

Entreprenøren skal senest fire uker etter inngåelsen av kontrakten utarbeide forslag til faktureringsplan for kontraktssummen.

Som underlag for faktureringsplanen skal entreprenøren spesifisere kontraktssummen i hovedposter inndelt etter fag. Entreprenøren skal samtidig utarbeide en produksjonsplan basert på fremdriftsplanen, og som er tilstrekkelig detaljert til å vise sammenhengen mellom planlagt produksjon og avdragenes størrelse. Størrelsen på det enkelte avdrag i faktureringsplanen skal være basert på følgende produksjonskriterier (avdragsgrunnlaget):

- Materialer, deler mv., gir rett til fakturering når de er tilført byggeplassen for å bygges inn.
- All utførelse av bygge- og anleggsarbeidet på byggeplassen gir rett til fakturering.

Hvis faktisk produksjon avviker fra faktureringsplanens forutsetninger, kan hver av partene kreve at planen justeres tilsvarende. En forsering av produksjonen gir ikke entreprenøren rett til tidligere betaling dersom ikke forseringen er pålagt av eller avtalt med byggherren.

7 PRISBESTEMMELSER

7.1 Timepriser og enhetspriser

Timepriser og enhetspriser skal tilbys for alle tjenester som er oppgitt i prisskjema. Priser oppgis eks. mva. Prisene skal inkludere alle entreprenørens direkte og indirekte kostnader, samt fortjeneste og risiko. Fakturerbare timer beregnes fra personell er operativt på lokasjonen.

Som direkte og indirekte kostnader nevnes blant annet:

- Lønn, sosiale utgifter, arbeidsavgift, feriepenger og arbeidsgiveromkostninger
- Kostnader for bruk av utstyr, inkl. verneutstyr til utøvende personell.
- Kostnader til utstyr slik som støvsuger, stiger, betongmikser/ blandemaskin, trillebærer, søppeltraller/bøtter, drill, vinkelsliper, boremaskin, hoppetusse, slegge, hammer, spade, spett, hakke, gardintrapp ol. og alt annet som er laget til flergangsbruk. Likeså dekkes ikke verktøy som er opplistet i Fellesoverenskomsten for byggfag - bilag 18.
- Kostnader for reise-, diett- og opphold til lokasjoner innenfor rammeavtalens geografiske avgrensning.
- Utarbeidelse av kostnadsoverslag/prisestimat/fastpristilbud forut for avrop.
- Administrasjon av egne ansatte
- Oppfølging av prosjekter underveis
- Administrasjon og koordinering av egne underentreprenører/innleid arbeidskraft etc.
- Utarbeidelse av faktura eller fakturagrunnlag, fakturagebyr etc.
- Eget HMS/SHA-arbeid
- Kostnader ved e-faktura.

Listen er ikke uttømmende.

Ved kjøp av større mengder materiell kan oppdragsgiver kreve at flere pristilbud innhentes. Dersom dette kreves, kan arbeid med innhenting av pris godkjøres med 1 time med timesats for ingeniør.

7.2 Andre kostnader

Eksempler (ikke uttømmende) på andre kostnader som skal innkalkuleres i timeprisene på arbeiderne.

- Innmelding eller endring av underentreprenør
- Sikkerhetsklarering, utfylling av personopplysningsblankett (POB) og autorisasjonssamtaler (se vedlegg 8)

7.3 Påslag

Påslagsprosent for materiell og arbeid fra underentreprenør utenfor prislister skal oppgis i prisskjema. Påslaget skal dekke både direkte kostnader som avgifter og indirekte kostnader som bestillingskostnader, frakt og lignende (eks mva.), samt risiko og fortjeneste.

7.4 Oppstart/avslutning av arbeider

Entreprenør skal avtale oppstartstidspunkt med oppdragsgivers kontaktperson minimum 24 timer før oppdragsstart med mindre annet avtales. Kontaktperson skal også varsles om oppdragets avslutning slik at kontroll av leveransen kan gjennomføres dersom oppdragsgiver ønsker det.

7.5 Arbeidsstans

Det dekkes ikke kostnader knyttet til driftsstans og stopptid som har årsak i feil og mangler på entreprenørens utstyr og maskiner, eller som på annen måte kan henføres til forhold, som entreprenøren selv har ansvaret for.

Dersom oppdrag stanses på grunn av forhold på oppdragsgivers side, kan ventetid faktureres etter medgått tid når forholdet er varslet til oppdragsgiver representant pr. mail.

7.6 Parkering av maskiner

Når maskiner ikke er operative, kan de ikke faktureres tid for disse. Gjelder ved parkering i mer enn 30 min.

7.7 Pålagt overtid

Overtidsarbeid skal alltid være pålagt og normalt sett utføres i direkte tilknytning til den alminnelige arbeidstid. Slikt arbeid er mest aktuelt ved utrykning og lignende der oppdragsgiver at arbeidet skal utføres utenom ordinær arbeidstid. I de tilfeller entreprenøren selv velger å utføre oppdraget utenom ordinær arbeidstid utbetales det ikke tillegg.

Overtidsregulering følger av den til enhver tid gjeldende versjon av statens personalhåndbok.

7.8 Møter for oppfølging av avtalen

Det vil bli lagt opp til oppstartsmøte i forbindelse med kontraktsinngåelse. Det vil videre bli lagt opp til regelmessige oppfølgingsmøter for å gjennomgå status for gjennomføring av kontrakten. Kostnader til denne typen møter godtgjøres ikke. Møter kan også avholdes elektronisk.

Alle avvik knyttet til avtalen vil bli registrert i Forsvarsbygg sitt avvikssystem.

7.9 Rigg og drift

Med mindre annet klart fremgår av avropet, må entreprenøren selv sørge for nødvendig rigg- og driftsområde, entreprenøren har ikke anledning til å benytte noen av byggherrens fasiliteter. Kostnader skal opplyses om i prisestimat/tilbud, og dokumenteres ved fakturabilag.

Bruk av oppdragsgivers fasiliteter slik som lager, kontorer, sanitæranlegg og lignende vil normalt ikke være mulig. Slike arealer er i all hovedsak allerede utleid til Forsvarets militære organisasjon. Slik bruk må i så fall avtales i hvert enkelt tilfelle der dette er nødvendig og mulig ut ifra oppdragets omfang.

Med rigg og drift menes bl.a. stillas, lift, gjerder, hvile –og skiftebrakker etc. Listen er ikke uttømmende. Utgifter til dette skal ikke vært større enn høyst nødvendig og skal gjenspeile prisene i markedet. Leien av dette skal avsluttes straks behovet for dette opphører.

Omfanget av kostnadene skal synliggjøres av entreprenøren i prisestimat eller tilbud og før oppstart av arbeider. Endringer av omfanget skal varsles oppdragsgiver. Endringer som ikke er varslet blir ikke dekket utover +15% av oppgitt omfang. Utgifter til rigg og drift godtgjøres etter dokumenterte utgifter uten påslag.

7.10 Ingeniør

Det skal i prisskjema oppgis pris på ingeniør. Med ingeniør menes en person med fullført grad på høyskole eller tilsvarende innenfor ingeniørfag. Skal kun brukes etter bestilling av oppdragsgiver, eksempelvis til prosjektering.

7.11 Formann/arbeidsleder etc.

Dersom entreprenør blir bedt om å ha formann på oppdrag faktureres dette iht. prisen på formann i prisskjema. Det forutsettes at formann har en utførende formanns funksjon på byggeplass.

Dersom et oppdrag ikke oppfyller kravene nedenfor, kan personer som er ansatt hos entreprenøren som formann/bas/arbeidsleder o.l. ikke faktureres til en høyere timepris enn den fagarbeidertypen har tilhører. Bruk av høyere timesats skal alltid informeres om til oppdragsgiver før oppstart av avrop.

Formann aksepteres kun benyttet på oppdrag:

- Med varighet over én uke, samt
- Involverer mer enn 3 personer

Leveransen må ellers pga. sin art kreve at formann er til stede hele tiden, og dersom det er tilstrekkelig at formann er innom for å starte opp leveransen / overlevere før ferdigstilling dekket kun tid for dette til høyere formannspris.

Dersom formann brukes istedenfor annen fagarbeider dekkes kun vanlig fagarbeiderpris underveis, med mindre annet avtales.

7.12 Prosjektering

Dersom oppdragsgiver ber om prosjektering kan entreprenør fakturere medgått tid for den fagpersonen som utfører prosjekteringen. All prosjektering skal avtales i forkant for at det skal kunne faktureres.

7.13 FDV

Tilbyder skal levere komplett FDV-dokumentasjon i tråd med føringene i Del III – Vedlegg 7 – Faglig oppdragsbeskrivelse. Entreprenør fakturere medgått tid for den fagpersonen som utfører arbeidet.

Dette innebærer eksempelvis produktbeskrivelser, målsatte skisser/tegninger, bildedokumentasjon, innmålingsdata iht. Forsvarsbyggs kravspesifikasjon, etc.

7.14 Ikke-bestilte avrop

Dersom bindende kalkulasjon/prosjektering/befaring utføres, men avrop ikke skjer i samme kalenderår (for siste kvartal innen 6 mnd.) kan arbeid faktureres etter medgått tid for fagpersonen som utfører arbeidet dersom arbeidet oversteg 2 timer. Faktura sendes da merket med ansattnummer til den i Forsvarsbygg som bestilte forarbeidet som ikke kom til utførelse. Varsel om fakturering skal skje før faktura sendes.

7.15 Avfall

Dokumenterte utgifter ved levering av avfall til godkjent deponi, kan viderefaktureres til Forsvarsbygg uten påslag. Vektkvittering vedlegges fakturagrunnlag til oppdragsgiver på lik linje med timelister.

Forsvarsbygg skal ha deklarasjon for farlig avfall oversendt til avropets kontaktperson før faktura sendes, når slikt fjernes fra anleggs plass av entreprenør.

8 REISE, – DIETT- OG OPPHOLDSKOSTNADER

Kostnader for reise-, diett- og opphold skal være inkludert i timeprisene som oppgis i prisskjemaet innenfor avtalens geografiske virkeområde. Dette gjelder både rammeavtaleentreprenør og dens underentreprenør(er).

9 PRISENDRINGER

Prisene i rammeavtalen kan kreves regulert en gang i året i samsvar med endringer i Statistisk sentralbyrås Byggekostnadsindeks for veganlegg (08662), 4. kv. 2024=100, i tiden fra siste regulering. Første regulering regnes fra indekstallet for den måneden tilbudsfristen utløp, fram til siste kjente indekstallet på reguleringstidspunktet. Regulering kan tidligst kreves 12 måneder etter avtalens oppstart, og deretter hver 12. måned. Kravet skal være skriftlig og inneholde både gjeldende og nye priser, samt utregning som viser hvordan prisreguleringssats er beregnet. Påslagsprosent skal ikke prisreguleres.

Krav om indeksregulering får bare virkning for avrop inngått senere enn ti dager etter at kravet er mottatt av oppdragsgiver.

Justering av prisene i avrop, skal skje i samsvar med kontraktsbestemmelsene for avropet.

9.1 Avrop med mer enn 12 måneders leveringstid

I avrop med løpetid under 12 måneder er alle tilbudte satser og enhetspriser faste i kontraktsperioden og kan ikke reguleres. I avrop med løpetid over 12 måneder, kan hver av partene kreve prisregulering av satser og enhetspriser i samsvar med bestemmelsen ovenfor.

10 KRAV TIL MILJØ

10.1 Krav til registrering av maskiner

Alle maskiner som har mulighet for det, skal være registrert i Maskinregisteret eller tilsvarende register, før de benyttes på oppdrag for Forsvarsbygg. Dersom entreprenør mener det ikke er mulighet å registrere maskin skal dette varsles om. Se Maskinregisteret – Sentralregisteret.

10.2 Krav til kjøretøy, maskiner og drivstoff

Entreprenøren forplikter seg til å benytte de kjøretøy- og maskinteknologier og/eller drivstofftyper som oppgis i tilbudsbesvarelsen. Nye kjøretøy, maskiner eller drivstofftyper som introduseres i løpet av kontraktsforholdet skal være minst like klima- og miljøvennlige som opprinnelig avtalt. Antall kjøretøy og maskiner som benyttes på kontrakten kan økes eller reduseres, så fremt den totale miljøbelastningen ikke påvirkes negativt.

Oppdragsgiver skal varsles på forhånd ved endringer av kjøretøy, maskiner eller ved overgang til andre drivstofftyper.

10.2.1 Ladestasjoner

Få eller ingen av eiendommene/lokasjonene i Forsvarssektoren har ladestasjoner med betalingsløsning. Entreprenøren kan ikke påregne å lade på eiendommene/lokasjonene ved gjennomføring av oppdrag. Entreprenøren blir ikke honorert for tapt arbeidstid som følge av at de må lade på vei til eller fra oppdrag.

10.2.2 Rapportering

Entreprenøren skal til enhver tid kunne redegjøre for hvilke kjøretøy og maskiner som benyttes og skal oversende kopi av henholdsvis vognkort og samsvarserklæring på forespørsel fra Forsvarsbygg. Entreprenøren skal etter endt kontraktsår oversende en rapport (Vedlegg 2.2 Rapportering på rammeavtale) over andelen oppmøter som er gjort det siste kontraktsåret. Rapporten skal vise registreringsnummer på benyttede kjøretøy, hvilken kjøretøyteknologi/drivstofftype disse benytter, og antall oppmøter per kjøretøy. Entreprenøren skal på forespørsel oversende ytterligere detaljert rapportering, herunder hvor det fremgår dato og sted per oppmøte.

Forsvarsbygg kan foreta stikkprøvekontroller av hvilke kjøretøy som bli benyttet på oppdragene. Entreprenør kan i denne forbindelse bli pålagt å fremlegge nødvendig dokumentasjon, som for eksempel kopi av vognkort.

10.2.3 Hydrogen

Hvis entreprenøren har forpliktet seg til å benytte hydrogenkjøretøy på denne kontrakten, skal Entreprenøren til enhver tid kunne fremlegge dokumentasjon på at fornybart hydrogen er anskaffet. Dokumentasjonen kan blant annet inneholde følgende informasjon: drivstoffprodusent, drivstoffentreprenør, mengde, opprinnelse og sertifisering.

10.2.4 Biogass

Hvis entreprenøren har forpliktet seg til å benytte biogasskjøretøy på denne kontrakten, er hovedregelen at kjøretøyene skal benytte biogass og ikke naturgass som drivstoff. Innblanding av naturgass aksepteres kun hvis 100 % ren biogass ikke er tilgjengelig i markedet. Forsvarsbygg skal informeres hvis dette inntreffer. Entreprenøren skal til enhver tid kunne fremlegge dokumentasjon på at tilstrekkelig mengde biogass er anskaffet. Dokumentasjonen kan blant annet inneholde følgende informasjon: drivstoffprodusent, drivstoffentreprenør, mengde, opprinnelse og sertifisering.

10.2.5 Biodrivstoff

Hvis Entreprenøren benytter biodrivstoff (inkl. biogass) på denne kontrakten, skal dette oppfylle EUs bærekraftskriterier* for biodrivstoff og ikke være basert på palmeolje eller biprodukter fra palmeoljeproduksjon. Entreprenøren skal til enhver tid kunne fremlegge dokumentasjon på at tilstrekkelig mengde biodrivstoff er anskaffet og at denne er produsert bærekraftig og palmeoljefritt.

Dokumentasjonen kan blant annet inneholde følgende informasjon: drivstoffprodusent, drivstoffentreprenør, mengde, opprinnelse og sertifisering.

** §§ 3-6 til 3-9 i Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften).*

10.2.6 Generelle krav til maskin og kjøretøy

Maskiner og kjøretøy som benyttes ved utførelsen av kontraktsarbeidene skal som minimum oppfylle følgende utslippskrav:

- Anleggsmaskiner skal minimum tilfredsstille utslippskrav tilsvarende EU stage IV.
- Lastebiler og øvrige tunge kjøretøy skal minimum tilfredsstille Euroklasse VI.

Oppdragsgiver kan kreve at entreprenøren dokumenterer at kravene er oppfylt. Dersom entreprenøren benytter maskiner eller kjøretøy som ikke tilfredsstiller de angitte minimumskravene uten skriftlig forhåndsgodkjenning fra oppdragsgiver, anses dette som kontraktsbrudd.

10.3 Tomgangskjøring

Entreprenøren skal arbeide for å redusere tomgangskjøring til et minimum og oppfordres til å gjøre Forsvarsbygg oppmerksom på bedre kjøreruter/samkjøringsmuligheter. Tomgangskjøring skal ikke forekomme på oppdragsgivers adresser.

10.3.1 Parkering av maskiner

Ved arbeider som utføres over en sammenhengende periode på mer enn 14 kalenderdager, skal maskiner og utstyr som hovedregel oppbevares på eller i umiddelbar nærhet av arbeidsstedet, forutsatt at dette er praktisk mulig og i samsvar med gjeldende sikkerhets- og adgangsbestemmelser.

Formålet med kravet er å redusere klima- og miljøbelastningen knyttet til unødvendig transport av maskiner og utstyr til og fra arbeidsstedet. Entreprenøren skal planlegge og gjennomføre arbeidene på en måte som bidrar til å minimere transportrelaterte utslipp gjennom kontraktsperioden.

Dersom oppbevaring på eller nær arbeidsstedet ikke er mulig, skal entreprenøren på oppdragsgivers forespørsel redegjøre for årsaken og beskrive hvilke alternative tiltak som gjennomføres for å begrense transportomfanget og tilhørende utslipp.

10.4 Betong og asfalt

Krav til betong og asfalt, skal følge de til enhver til gjeldene krav stilt i MOP for det enkelte avropet:

- Asfalt som leveres i forbindelse med denne avtalen bør produseres som lavtemperaturasfalt (lavt karbonutslipp) der det er mulig. Asfalt skal i alle tilfeller leveres med gyldig EPD. Entreprenør skal dokumentere klimagassutslipp (kg CO₂e/tonn asfalt). Der det ikke er mulig å levere asfalt med lavt karbonutslipp, må dette begrunnes og godkjennes av Forsvarsbygg.
- All betong som leveres i forbindelse med denne avtalen produseres som lavkarbon betong (lavt karbonutslipp) der det er mulig. Betong skal i alle tilfeller leveres med gyldig EPD. Entreprenør skal dokumentere klimagassutslipp. Der det ikke er mulig å levere betong med lavt karbonutslipp, må dette begrunnes og godkjennes av Forsvarsbygg.

10.5 Masser

Alle masser som tilføres av entreprenør skal være fri for uønskede arter og svartlistede arter og metaller over grenseverdier. Alle forurensede masser skal deponeres i godkjent deponi.

10.6 Unntaksbestemmelser

Forsvarsbygg kan gi dispensasjon fra hele eller deler av miljøbestemmelsene dersom entreprenøren kan dokumentere at det ikke er praktisk mulig å oppfylle kravet.

Dispensasjon skal gis skriftlig, og skal bl.a. beskrive tid og omfang for dispensasjonen.

10.7 Mislighold av miljøbestemmelser

Ved manglende og/eller mangelfull rapportering kan oppdragsgiver ilegge entreprenøren en dagmulkt for den tiden misligholdet foregår. Dagmulksats utgjør kr 1500 ekskl. mva. per virkedag til forholdet er rettet. Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt etter andre bestemmelser.

Ved avvik avdekket gjennom entreprenørens egenrapportering på avtalte/forpliktende klima- og miljøtiltak, og/eller kjøretøy- og maskinteknologier og/eller drivstofftyper, kan oppdragsgiver ilegge entreprenøren følgende:

- ≤ 2 avvik: kreve at entreprenøren leverer en tiltaksplan for rettelse av misligholdet senest tre uker etter at avviket er avdekket.
- ≥ 3 avvik: mulkt for avvik utgjør NOK 50 000 ekskl. mva. per avvik.

Ved avvik avdekket gjennom kontroll/stikkprøver på avtalte/forpliktende klima- og miljøtiltak, og/eller kjøretøy- og maskinteknologier og/eller drivstofftyper, kan oppdragsgiver ilegge entreprenøren følgende:

- ≤ 2 avvik: mulkt for avvik utgjør NOK 100 000 ekskl. mva. per avvik.
- ≥ 3 avvik: mulkt for avvik utgjør NOK 200 000 ekskl. mva. per avvik.

Samlet mulkt og dagmulksansvar etter denne bestemmelsen er begrenset til 10% av kontraktssummen, maksimalt NOK 5.000.000 ekskl. mva. Dersom entreprenøren oppnår økonomisk besparelse som følge av å ikke ha overholdt miljøkrav, kan oppdragsgiver kreve prisavslag. Prisavslag kommer i tillegg til øvrige sanksjoner.

Ved gjentatte eller grove brudd på denne bestemmelsen kan oppdragsgiver heve rammeavtalen.

11 RAPPORTERING

Entreprenør skal oversende en årsrapport til rammeavtalens avtaleforvalter innen utgangen av februar hvert år. Entreprenør skal benytte Vedlegg 2.2 Mal for rapportering på rammeavtale.

Dersom rammeavtalen sies opp eller utløper oversendes årsrapport for påbegynt år og sluttrapport for hele rammeavtalens levetid innen 14 dager etter oppsigelse eller utløp.

Årsrapporten skal inneholde følgende:

- ☒ Årsomsetning fordelt på måneder for alle avrop
- ☒ Oversikt over timeuttak fordelt iht. prisskjema
- ☒ Oversikt over timeforbruk per maskin/ kjøretøy (med reg.nummer)
- ☒ Oversikt over alt materiell og fraksjoner som er kjøpt
- ☒ Oversikt over all bruk av underentreprenører
- ☒ Oversikt over avfall levert til godkjent mottak fra oppdrag utført for Forsvarsbygg
- ☒ Oversikt over bruk av fast ansatte
- ☒ Oversikt over bruk av innleid arbeidskraft
- ☒ Oversikt over bruk av faglærte
- ☒ Oversikt over bruk av lærlinger
- ☒ Oversikt over kjøretøypark
- ☒ Oversikt over maskinpark
- ☒ Etisk egenerklæring for entreprenører til forsvarssektoren
- ☒ Forpliktende miljøtiltak i avtaleperioden

Oppdragsgiver skal på forespørsel gis tilgang til all salgsstatistikk for rammeavtalen, samt det totale uttaket fra andre oppdragsgivere som eventuelt er dekket av rammeavtalen.

Kostnadene til rapportering skal innkalkuleres i prisene.

Dersom entreprenør ikke leverer årsrapport innen tidsfrist, og forsinkelse skyldes forhold på entreprenørens side, kan oppdragsgiver ilegge dagmulkt på 1000kr per virkedag.

11.1 Statusrapport

Entreprenør skal etter forespørsel fra Forsvarsbyggs prosjektleder kunne levere en statusrapport med oversikt over forbrukt og gjenstående timer i avtalt honorarbudsjet per avrop og status produksjon vs. avtalt fremdrift og tidsfrister (inntjent verdi). Rapporten oversendes senest innen 14 kalenderdager. Eventuelle avvik fra honorarbudsjet og avtalt fremdrift skal kommenteres særskilt. Forsvarsbyggs avtaleforvalter kan sette faste intervaller for oversendelse av rapport, f.eks. hver måned.

Entreprenør skal etter forespørsel fra Forsvarsbyggs kontaktperson for enkeltavrop kunne overlevere lignende informasjon, begrenset til avropet eller avropene det gjelder. Kostnadene til rapportering er ikke fakturerbar.

Siste virkedag i måneden skal være statusdato for innsamling av data. Rapporten skal sendes byggherren pr. epost innen fem arbeidsdager etter statusdato.

11.2 Øvrig rapportering til prosjektet

11.2.1 Kvalitet

Entreprenøren skal rapportere status på utførte kontroller, samt planlagte kontroller i neste periode i alle byggemøter/byggherremøter. Rapportering skal skje på grunnlag av oppdatert kontrollplan. Registrerte avvik skal rapporteres. Entreprenøren skal klargjøre betydningen av avvik, og gi status på tiltak og/eller forslag til behandling. Status på utførte kontroller skal også rapporteres i månedsrapport.

Ukentlig kvalitetskontroll og tilhørende sjekklister er tema i tavlemøtene på byggeplass.

11.2.2 Fremdrift

Rapportering av fremdriftsstatus skal skje ved hjelp av frontlinje på fremdriftsplan. Fremdriftsrapportering skal skje i hvert byggemøte/byggherremøte og i månedsrapport. Ved avvik fra planen skal entreprenør utrede konsekvensene av avviket og utarbeide forslag til tiltak for å lukke/behandle avviket. Eventuelle konsekvenser skal reflekteres i fremdriftsplanen.

Daglig oppfølging av fremdrift skjer i tavlemøtene på byggeplass.

11.2.3 Bemanning

Entreprenøren skal rapportere planlagt og virkelig bemanning i hvert byggemøte/byggherremøte. Ved avvik fra bemanningsplanen skal entreprenøren klarlegge betydningen av avviket for prosjektets fremdrift, og angi hvilke tiltak som vil bli iverksatt.

11.2.4 Produksjon

Entreprenøren skal rapportere produksjon i hvert byggemøte/byggherremøte. I månedsrapporten skal entreprenøren rapportere følgende nøkkeltall for produksjon:

- Planlagt og faktisk produksjon for perioden og akkumulert til statusdato
- Fakturert for perioden og akkumulert til statusdato
- Produksjonsprognose for neste måned
- Gjenværende produksjonsprognose
- Total prognose

I tillegg oppdateres betalingsplanen løpende med gjeldende prognoser.

11.2.5 SHA og ytre miljø

Krav til SHA og ytre miljø skal følges. Se del III-B og del III-B.2.

11.3 Sanksjoner ved mislighold av rapporteringsplikten

Hvis Entreprenøren ikke oppfyller kravene i punkt 11, kan Forsvarsbygg ilegge Entreprenøren en dagmulkt for den tiden misligholdet foregår. Dagmulksats utgjør kr 1500 eks. mva. per virkedag til forholdet er rettet.

Samlet dagmulksansvar etter denne bestemmelse er begrenset til 10 % av Vedlegg 2 Rammeavtalens spesielle bestemmelser pkt. 2.4. Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt etter andre bestemmelser. Ved gjentatte eller grove brudd på denne bestemmelsen kan Oppdragsgiver heve kontrakten.